

Dispvtaiones Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 5. Soluuntur alia tria argumenta contra collectionem possibilium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

bus, & concilij œcumenicis. Secundo dico unitates aut palmos auferibiles ab infinito, siue in multitudine, siue in magnitudine, falsa infinitate, esse infinitos: ac proinde inter eos nullum vltimum esse, & nullum à Deo videri vltimum, quamuis omnes in isto videantur: quia videntur eo modo, quo sunt. Sunt autem infiniti, adeoque sine vilo vltimo. Esse autem infinitos clare est duplici ratione. Primum quia natura infiniti est talis, vt infinitè contineat quemcumque numerum finitum eorum ex quibus constat. Ex. gr. multitudo infinita lapidum continet infinitos binarios lapidum, & infinitos ternarios, & denarios, & centenarios, & sic in infinitum. Quare salua eius infinitate possunt auferri infiniti lapidum binarij, ternarij, centenarij, & quilibet alius numerus finitus. Nullus autem est finitus quo maior dari non possit. Quare etiam nullus tantus auferri potest, quo non possit auferri maior. Idem dico de continuo infinito in magnitudine. Continet enim infinitos binarios palmorum, & ternarios, & sic in infinitum. Alioqui finita numero finito multiplicata, facerent infinitum, esseque certa, & definita proportio excessus inter finitum & infinitum, quod implicat. Secundo, quia ex opposito sequeretur dari maximum finitum possibile: illud scilicet quod restaret subtracta vnica unitate, post omnes auferibiles salua infinitate. Nam si possit esse finis auferibilium salua infinitate, id quod remanet spoliata vltima, ita præcisè infinitum erit, vt dempta vel vnica unitate, desinat esse infinitum. Ergo quod remanet dempta illa unitate, erit maximum finitum possibile: quippe quo non potest esse maius. Nam si addatur vel vnica unitas, sic infinitum. Idem quod dixi de unitatibus, aut palmis auferibilibus, dicendum est de palmis finitè distantiibus.

Infinitum
continet
infinites
quemlibet
numetum
finitum.

SECTIO V.

Soluntur alia tria argumenta contra collectionem possibilium.

31.
Sextum
argum.

Opponunt sextò: Si Caretur collectio omnium possibilium, in ea contineantur collectiones omnium indiuiduorum possibilium cuiuscunque speciei. Sed nulla collectio omnium indiuiduorum vnus speciei est possibilis: ergo nec collectio omnium possibilium. Maior patet. Minor probatur. Quia posita quacunque indiuiduorum alicuius speciei multitudine, quod maior non sit possibilis, vel oritur ex incompossibilitate alicuius alterius, aut ex defectu potentie. Neque vnici potest. Non enim primum: quia nullum indiuiduum est incompossibile esse cum alio. Et posito alio quo reali cum alio, non sequitur contradictio. Non etiam secundum: quia posita quacunque multitudine vnus speciei, Deus

adhuc remanet potens ad infinitè plura aliorum specierum. Ergo & ad vnum illius speciei; cum eadem sit potentia omnium illorum productiua. Confirmatur, quia illa collectio falsa est, quæ supponit ignem intensissimè calidum, & virtutis infinita, non posse quicquam ignis producere in stupa siccissima. Atqui si daretur omnis ignis possibilis, & stupa siccissima illi applicaretur; non posset quicquam ignis in ea produceri: alioqui non erat ante datus omnis ignis possibilis. In idem recidit quod addunt de omni materia possibili producta, & informata forma ignis, quæ non relinquere locum alijs formis possibilibus.

Respondeo Maiore concessa, nego Minorem. Ad cuius probationem, dico aliud esse dari obiectiue in mēte diuina collectionem omnium possibilium, id est, Deum cognoscere simul hoc & illud & quodlibet aliud, quod sine absurditate & errore negari non possit. Item paulò post: & aliud, Deum creare & ponere actu tantam rerum multitudinem, & sit maxima possibilium, & maior creati non possit. Primum asserimus, & secundum negamus: quia non datur vlla maxima multitudo possibilium, sed dari potest maior & maior in infinitum. Ita vt neque multitudo possibilium, neque potentia diuina exca illa, exhauriri vnquam possit. Contra quod non pugnat argumentum propositum, & eius confirmatio proccedens ex mala intelligentia sententiæ quam impugnat. Quò vitio multò magis peccat istud alterum quod addunt: Si eorum omnium quæ distributiue possibilis sunt collectio esset possibilis, atque ita posset Deus ponere omnia possibilis collectiue, quæ distributiue ponere potest; sequeretur his positis, supra quemcumque numerum contradictorium in infinitum, plura & plura contradictoria esse simul posita. Nam Deus potest quamlibet creaturam facere, & potest quamlibet non facere. Ergo si quidquid potest distributiue, potest & collectiue: simul erit Petrus, & non erit: & ita de alijs contradictorijs distributiue possibilibus. Peccat, inquam, hoc argumentum vitio malæ intelligentiæ opinionis quam impugnat. Nullas enim asserit Deum posse simul & collectiue ponere opposita, quæ ponere potest successiue & distributiue. Ac ne quid in potest facere simul & collectiue contra non opposita: quia data quacunque eorum multitudine siue finita, siue infinita, aliquid illi addi potest, estque possibilis maior & maior in infinitum, & paulò ante diximus.

Opponunt septimò: Si daretur collectio alia complectens quacunque diuisim possibilis dari possunt, daretur collectio omnium globorum maiorum, & maiorum, aliorum intra alios inclusorum possibilium. Ex. gr. potest Deus facere globum pedalis diametri: & illum potest includere in alio maiore finito in certa quantitate, cuius diameter sit

bipedalis, & illum in alio, eadem proportionem priorem excedente, & ita consequenter. Certum est quod nullus sit numerus finitorum sese hoc modo excedentium, supra quem non possit alium. Verum absolute includat hoc modo omnes possibiles. Vel illi essent numero finiti, vel infiniti. Si primum: ergo ille qui reliquos includit, erit finitus. Atque ita falsum est esse omnes possibiles: quia potest dari maior includens. Si secundum: Ergo supra primum & minimum globum erit infinitus aliquis, quo tota collectio claudatur. Nam quod maior est excessus supra primum globum, eod aliquis globus est maior. Sed est excessus infinitus: Ergo est aliquis globus infinitus. Atque ita datur infinitum rotundum vndequaue terminatum. Adde quod vel illi omnes globi adquant immensitatem quinam, vel non. Si primum: ergo immensitas est rotunda. Si secundum: ergo extra omnes illos esset immensitas. Et quero cur non potuerim alius globus produci in ea? Hoc enim non excederet vim diuinam. Ergo si replent immensitatem, immensitas diuina est rotunda. Sed etiam est quadrata, & triangularis, si argumentemur eodem modo de quadratis & triangulis, maioribus & maioribus. Ergo immensitas, cum terminata erit, tum incompensabilibus terminis terminata.

34. Retorque- tur contra Dei immen- sitatem,
 Respondeo primò hoc argumentum aperte pugnare contra diuinam immensitatem, & æqualem diffusionem totam simul & immutabilem essentiam diuinam, æquivalentem globis illis, & quadratis, aut triangularibus, aliis intra alios inclusis, & maioribus ac maioribus in infinitum. Et tamen certum est diuinam illam amplitudinẽ virtualement extensionis formalis, æquivalentem formali extensioni & multitudini globorum, quadratorum, & triangulorum, esse totam simul & collectiuẽ: quia alioqui Deus non haberet actu & immutabiliter diffusionem quã æquivalere possit & respondere intimè huic globo, & illi, & cuius alteri maiori & maiori in infinitum. Atque ita Deus non esset immensus: essetque possibilis aliquis globus, in d' & infiniti, extra diffusionem diuinam, quibus Deus intimè præsens esse non posset per diffusionem quam nunchaber, quã idcirco ex illa parte limitata esset.

Dico secundò hoc argumentum laborare eodem vitio, quo fere omnia præcedentia, cum in infinitis procedit à toto collectiuẽ ad singula distributivẽ: vultque conuenire necessariò alicui singulorum, id quod dicitur de tota multitudine collectiuẽ sumptis. Quæ illatio nulla est in prædicatis quantitatis, aut affinitibus quantitatis, vt ratione & exemplis alibi demonstratum fuit.

In forma itaque, admissa suppositione, Respondeo multitudinem illam glo-

borum possibilium esse infinitam. Sed nego illam consequentiam, Ergo super primum & minimum globum erit infinitus aliquis, quo tota collectio claudatur. Hoc enim est ponere vltimum in multitudine infinita: quod est absurdum & contra naturam infiniti. Perindeque est, ac dicerè dari vltimam partem proportionalem in continuo, supposita eius diuisibilitate in infinitum, quod est sibi aperte contradicere. Quamuis partes illæ proportionales ex quibus componitur continuum, puta lignum pedale, sint omnes simul & collectiuẽ: quia lignum pedale, quod totum actu est, nihil est aliud, quàm omnes illæ collectiuẽ sumptæ & vnitæ. Estque impossibile esse hoc totum quantum est, sine omnibus partibus ex quibus constat, omnibus, inquam, simul & collectiuẽ sumptis.

36.
 Neque verò quod maior est excessus supra primum globum, eod aliquis globus est maior, vt obijciunt Aduersarij: sed tantum sunt alij alii maiores in infinitum, absque vilo qui sit maximus & infinitus. Atque ita nullum datur infinitum rotundum vndequaue terminatum, vt iidem Aduersarij malè inferunt: Quemadmodum si ab æterno fuisset huc vsque multitudo dierum infinita, Respondens æternæ durationi Dei à parte ante: non propterea esset aliquis dies æternus, & tantum distans ab hodierna die, quanta fuit duratio totius collectionis, sed æternitatis dierum.

37. Repellitur instantia,
 Ad id quod vltimò additur Respondeo illam instantiam non minùs aperte pugnare contra Dei immensitatem. Possunt enim in infinita illa diffusionem designari mente circuli vel globi maiores & maiores in infinitum, qui reipia simul omnes & collectiuẽ existunt, æquivalentque quoad situm, & extensionem localem, globis corporeis possibilibus maioribus & maioribus in infinitum. Quare ergo de illis potest ab Aduersariis, an omnes illi globi diffusionis diuinæ adæquent Dei immensitatem, vel non? Et tamen, velint nolint, fatendum illis est globos illos in Deo immensitate designatos, aut designabiles, maiores & maiores in infinitum, esse simul omnes, & collectiuẽ, id est, & hunc quo æquualet globo terræ & aquæ: & illum quo æquualet spheræ seu globo aeris: & illum quo æquualet spheræ ignis: & sic de cæteris, quibus æquualet globis cælestibus, & aliis possibilibus maioribus ac maioribus in infinitum.

38.
 Deinde directè Respondeo omnes illos globos, seu totam eorum collectionem, non adæquare quidem totam immensitatem diuinam, id est, non esse tantam quantum est immensitas. Implicat enim figura circularis, seu distributivẽ seu collectiuẽ sumptas, esse immensas & vndequaue interminatas: sed tamen nullam esse partem aut punctum immensitatis, in quo

non possit duci globus : & ita posse duci alium alio maiorem sine fine, ac sine villo ultimo, & maximo, adæquante immensitate.

39.
Octavum
argumen-
tum.

Opponunt octavo: Omnis collectio omnium partium includit finem & terminam. Ergo nulla est infinita. Ex. gr. supponamus mundum conservandum in æternum : & aliquem hinc inferre infinitos esse dies futuros, & Deum videre omnes futuros collectivè. Contra eum sic arguuntur: Quotiescunque aliqua sunt eo ordine, vt vnum sit post aliud immediatè: si ab vno certo sumatur tota collectio sequentium: sumi debet aliquid, extra quod nihil illorum sit. Sed hoc fieri nequit sine fine. Ergo sumetur finis. Probat. Minor: quia sumitur aliquid, extra quod nihil aliud erit rei. Non enim aliter sumetur collectio, quam sumendo singula in ea contenta. Sed hinc colligendo versus futurum, nihil est extra quod non sit aliud futurum, nisi dicitur vltimum futurum: ergo datur vltimum futurum. Et certè, inquit, evidens est, cum ea collectio omnia ordine contineat, vnum post aliud immediatè, si tota sumatur, debere sumi aliquid vltimum. Quod dicere est hæreticum. Nam talis dies vltima terminaret Dei durationem. Et quandoquidem futura esset, aliquando verum est dicere, diuina durationi superest vnus hora quadrans. Item, inquit, si esset aliqua collectio omnium dierum possibilem futurorum, & Deus vellet conservare mundum in perpetuum, ita vt non solum quælibet dies esset futura distributivè: sed etiam omnes collectivè, siue tota collectio: aliquando verum esset dicere, Tota collectio est præterita. Quod hæreticum est. Probat. Quia de quocunque futuro verum est aliquando dicere, est aut fuit. Sed illa collectio esset futura. Ergo &c. Item, si esset illa collectio futurorum dierum infinita possibilis, & clauderetur terminis. Hoc autem implicat in terminis: ergo &c. Probat. sequela. Nam quod plus aliquid distat ab aliquo termino extenditur: eò aliqua pars eius magis distat ab illo termino. Sed ea collectio extenditur infinite supra diem hodiernum: ergo esset aliqua dies futura infinite distans ab hodierna. Et ita infinitum clauderetur terminis, hodierna nempe die, & illa alia infinite distante.

40.
Refellitur.

Respondeo primò, hoc argumentum, æquè ac superiora, procedere ex mala imaginatione & ignorantia naturæ infiniti, in quo nihil est vltimum, & in quo illatio non valet à toto collectivè ad singula distributivè, vt iam sæpe monuimus. Itaque in forma, nego primum antecedens, & sequela maioris secundi argumenti, ob rationem redditam supra num. 22. in solutione secundæ objectionis. Neque est evidens, sed evidenter falsum, quod si sumatur tota

collectio infinita ordinatorum, debeat sumi aliquid eius vltimum. Nam est infinita, non habet vltimum, sed plura & plura sine fine. Ad alteram instantiam, nego sequela. Nimirum, fere verum aliquando dicere, Tota collectio dierum futurorum sine fine est præterita. Ad cuius probationem, Respondeo, de quocunque futuro verum esse aliquando dicere quod est, eo modo quo est. Collectio autem infinita dierum sine fine futurorum, ita est successivè, vt semper aliquid illius futurum supersit. Quare de illa non aliter verum est dicere quod sit. Ad tertiam instantiam, patet responsio ex dictis numero 35. in solutione septimæ objectionis, cum qua ista coincidit.

41.
Respon-
dit contra
Dei æter-
nitatem.

Addo rotam hanc objectionem æquè pugnare contra Dei æternitatem. Est enim de fide Deum fuisse ab æterno. Fuit autem non distributivè tantum hoc, aut illo, aut aliquo sæculo: sed collectivè hoc, & illis, & quovis alio, tota æternitate à parte ante præterito virtualiter, & æquivalenter, per extensionem durationis diuina, correspondentem quantum est ex se, & æquivalentem infinitis diebus, mensibus, annis, & sæculis, quæ huc usque omnia collectivè præterissent, si motus celorum ab æterno fuisset. Sicut etiam Deus durabit in æternum, & regnabit per omnia sæcula, quæ alia aliis sine fine succederent, si motus celorum duraret in æternum, quod non est impossibile. Iam ergo applicent illis collectionibus æternæ durationis diuina argumenta supra facta contra collectionem dierum possibilem, & videant eadem vi concludant, si quid valet, contra æternitatem Dei, ad probandum dari in illa primum & vltimum, eiusque infinitatem claudi duobus terminis: ac contra collectionem dierum possibilem, ad probandum, eam supposita, dari vltimum diem in collectione omnium dierum possibilem futurorum, & totam collectionem fore aliquando præteritam, ac denique claudi duobus terminis infinite distantibus.

SECTIO VI.

Conclusio præcedentium, & maior confirmatio veræ sententiæ.

42.
Sententiæ
contra
imperium
dei argu-
ta.

EX his omnibus liquet verum esse quod diximus initio sectionis quartæ, argumenta Nominalium contra possibilem collectionem, desumpta ab incommodo vel ab impossibili, quicquid habeant difficultatis propter naturam infiniti, ingenii finitis incognitam, æquè apertè pugnare contra dogmata certâ fide tenenda: nimirum